

A
L4980

Andrējs Kurcijs

Dzīvība

L, R

A
L 4980

L
810

D Z Ī V Ī B A

ANDRĒJA
KURCIJA
D Z E J A S

RĪGĀ

1933

L A I K M E T A I Z D E V U M S

03080/6582/

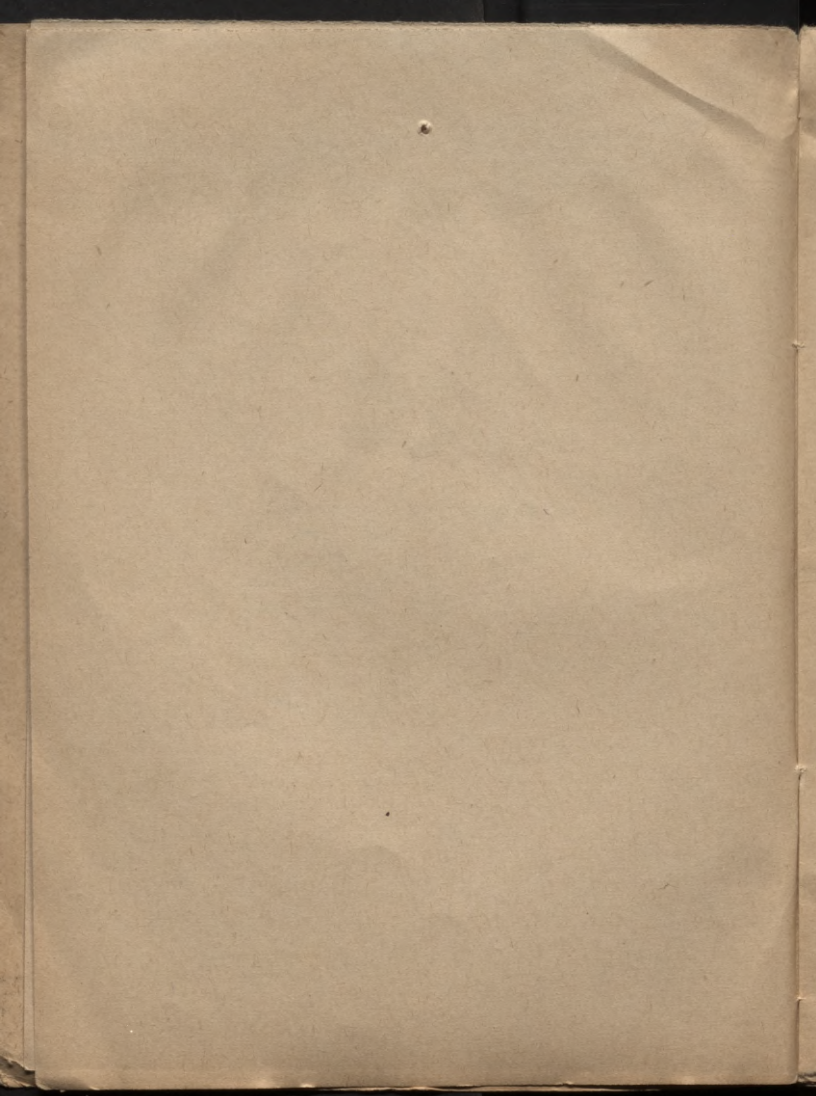
Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

98-25.615

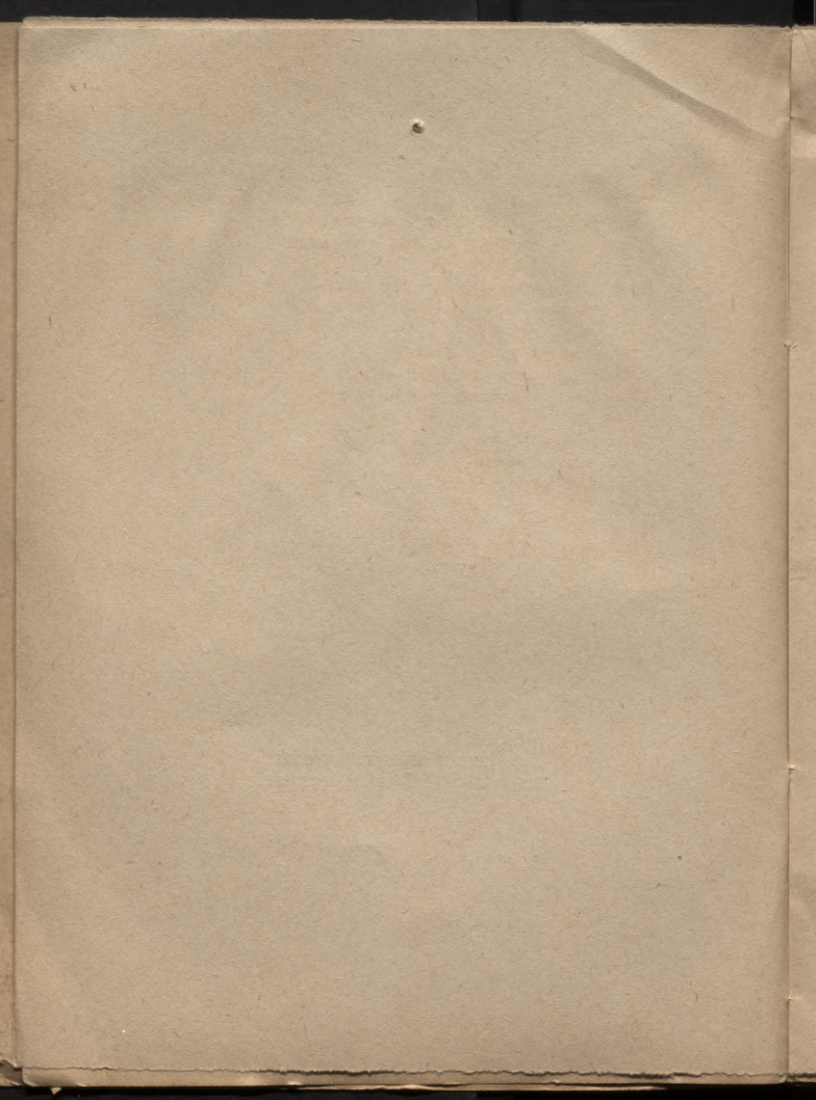
„Latvju Kultūras” spiestuve, Rīgā, Tērbatas ielā 15/17.

DZIVĪBA

Tu,
dzīvība,
tev jaunu dziesmu dziedāt
es atnācu šai tukšā pasaule.

KĀDAM DZEJNIEKAM

Kā gribētu tev līdzēt nabadziņam!
Jem rokā Bodleru — tur klasicisms —
un mēli klakšķini par to, ko pēli,
par jaunumpuķu riebeklīgo miru
un kailumu, kas uzvar patiesībā.
Tik mani nelasi! —
Bij Bodlers nāvei padots.
Mans jaunums sauc pēc atziņas un dzīves.
Bet dzīve iegulusēs zemes grumbā:
Ķerc nodeldētu līksmi patafons,
sēd pilsons logos —
vēsē savu miesu...
Bet tad pēc gadiem —
lasi tad.
Tad labi izlasi —
un pretī nāks tev prieks.

NEGRIBU

Ar baliem toņiem,
vārdū sausņiem
klāt negribu es kailumu, kas runā
par dzīvību un nemaitātu spēku.
Es visu lieku noplēšu un rauju.
Es atklāju,
kas ir,
kas top,
kas būs.

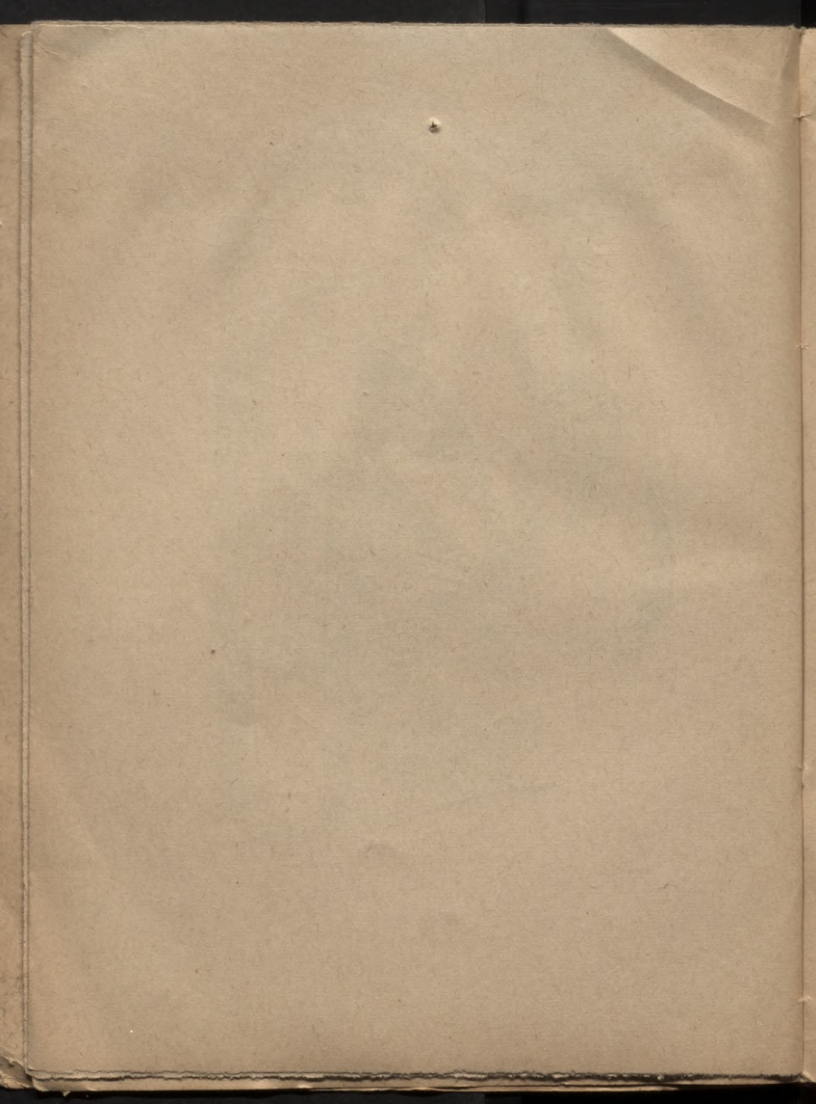
GADSIMTEŅA MIRĀ

Prātu
nespēju vairs valdīt,
vārdu
rindu sprostā slēgt
šai melu, nīcības un naida pasaule
vairs negribu.
Pār tālām šosejām un stigām,
lūk, mēness šais naktis
šūpojas kā vēja,
un varenums,
un miers
kā senāk apjem mani...
Es miera neprasu.
Man svešs ir viņa saļtums.
Es dzīvot gribu vēl,
lai asins manī plūst
uz atdzimu.
Es gribu uzvaret šai gadsimteņa mira.

DŽORDANO BRUNO

Džordano Bruno,
uz sārta,
ogļainām miesām,
gruzdošiem kauliem
tu nostājies viens pret nelgām,
pret bendes rīkiem liekuļu rokā
un svētuļu gloriņu mulķības vaigā.
Tagad
tavs nē
kā dzīvības bangojums atbrāž no laikiem,
un kvēlāk skrien debesis saules,
augstāk iedegas zvaigznes
taisniem stariem caur laikmeta tumsu
asi un nežēlīgi.
Tu — nemiera asmīns,
šķautnaini pagriezts pret nezināmo,
dzīvības praviets, kas nepazīst nāvi...
Celies augstāk, Džordano Bruno,
lai nesasniedz tevi glēvais,
pieticīgs vergs un paklausīgs sulains,
ģlotains spīdums pār dubļiem!

DZIVIBAI

I.

Pjinkst tornī zvaniņš jautra izlaidība.
Muks savu dievu lūdz,
uz ceļiem lien,
pleš miesu,
deldē,
lād.

Es lastiem neticu,
un zvanu teātrālo runu
izprotu no Dantonlaikiem.
Klusēdams es skaru krūtīs viszinīgās
tev, lielākais no dieviem:
viss tevī nemirstīgs,
kolektīvs
un varens.

II.

Es tevi piesaucu.

No visām mīlām,

Luvra drūmīgā,

tevi piesaucu.

Es jūtu tavu agro elpu

caur visiem mūžiem,

cilvēkdzīvi īso.

Un manu prātu skaudro, nicinošo

pēc šaubu dienām apjem varens stiprums.

III.

Ne runāt vairs,
bet kliegt es gribu naktī,
par tevi stāstīt kokiem snaudošiem,
par tevi vien tik izbrīnetām zvaigznēm,
tevi
vien.
Un dzīvot gribu es šai nejēdzība
tik tev
tik tev un tavai uzvarai.

CILVECIBA

Man apnicis ir eiropiskais šaržs
ar gausām tikumības glemēm,
kas nomāc cilvēku,
grūž nīcībā,
kā negantāks tas top par visiem lopiem,
par visiem zvēriem,
visiem cilvēkiem.

Tad daudzkārt celāks šķiet man bronza
lietais arabs,
kas lepni iet pa tūkstots pirmo nakti,
kur jaunais mēness sirps kā dzīves sākums,
un mīlai vārdu saka isto...
ir svēta cilvēcība, liels kad cilvēks.

NEPRĀTĪGAIS

I.

Cik lūpu pomādes ēd cilvēks isā muža?
Cik indes rij no laimes karstā steigā? —
Es nezinu.
No tavām lūpām
jaunību es slāpdams noskūpstīju.
Nu tagad visur jūtot pomādību,
kā neprātīgs es bēgu,
tev pie kajām spiežos:
Es zinu —
jaunība vēl dzīvo.

II.

Spīd rēnā mēnesnicā divas zvejnieklaivas,
un viegla būra ēno ūdens vibrā.

Un mirušas ir visu zemju sievas —
šonakt

dzīva

tikai viena

tu.

Pie tavām kājām noliecies, es smejos,
vairs negribu ne skumt, ne raudāt.

Pie tavām kājām smejos es par prātu,
es — neprātīgais.

Prāts bojā iet,

tik neprāts neuzvarams.

Briest tevī dzīvība.

Tu smaršo visām pasaulis puķēm.

Zied tava mute neprātīgā...

Spīd rēnā mēnesnicā divas zvejnieklaivas,
un viegla būra ēno ūdens vibrā.

Un mirušas ir visu zemju sievas —
dzīva

viena

tu.

III.

Es zinības protu:
Omars Heijams runā ar mani
caur gadu simtiem
man mājīgs ir prātnieku labirints.
Un tomēr,
tomēr,
es nepraša,
ģekis,
neprotu mīlēt tevi!
Mīlēt —
lai skaistums tavš nenīktu mūžam,
un vienmēr,
vienmēr
tu nāktu man preti,
kā pirmajā dienā.

MANA TEORIJA

Heksametrus
uz mīlās ribām Roma
Ģēte skaitīja
bez apnikas,
bez gausa.
Bet tas bij metrs.
Bij dzeja — klasicisms.
Kā ziedošs koks aug mana teorija,
un ritmu rodu es
visdziļāk tavā būtne,
kur nedzīvais jau vilņo dzīvībā.
Es tava ritma dzīvo pantomimu
un tēlniecību tveru skaudrā taustē.
Man lieks ir metrs,
kad dzīvais ritums vilņo.

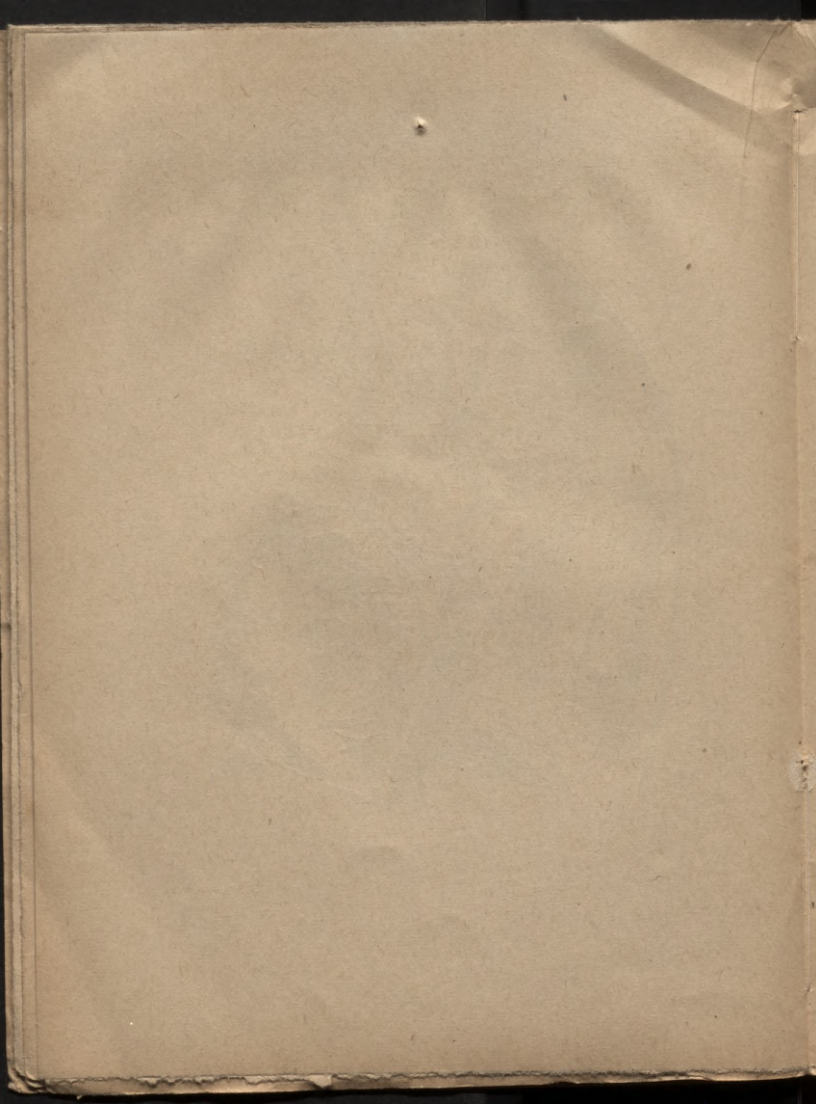
UZVARĒTAIS KANTS

Kant,
kā es mīlētu tevi,
ja laiks un telpa man būtu tik galvā!
Es sacītu:
— Apstājies, laiks!
Tu, telpa, veries bez gala,
lai cauri iet viņa,
kuŗu es redzu visos pasaules veidos.
Mūžīgi viņa lai iet,
dzīvībai dziļai par prieku.
Kant,
aušīgais Kant,
bet tu esi krāpnieks!
Laiku atzīmē stundens,
un vilciens aizrauj,
šķīr,
salauž,
un paliek tik skumjas
un nāve...
Kant,
kā es nicīnu tevi!

Lielāks es esmu prātnieks —
es gribu:
Šodien, kad nāca preti
pidzāmīgā mana mīļā,
es sacīju:
— Apstājies, laiks, lai kustība iegulstas
formā,

lai top!
Es teicu, un pulksteņi visi
nogāzās Eiropas torņos.
pagātni ietina putekļu virnā,
bezlaicīgā,
beztelpīgā
aizmirstībā...
Kant,
nabaga Kant,
es šodien
uzveicu
tevi.

ĶEMEROS

Jūs,
skaistuma diplomāti,
Ķemeru masieri,
jūs,
lūk, aiziet viņa,
kas zin manu mīlu,
bet svešs kuŗai jūsu aukstais un glumais
glāsts.

Tā aiziet tik stalta,
vijīgi viegla
par spīti šai tupigai dzīvei,
par spīti jums
un ļumīgo vēderu varai
valstībā šai.
Tik mīla to veido,
darina,
apaļo krūtis,
loka gurnus kā sudraba stieņus,
vaigus mirdzošus lej
kā keramiku,
ko taisījis sajūsmīgs meistars.

Jūs,
diplomētie un nediplomētie
Ķemeru neprašas,
jūs,
tad dzirdiet:
Tik mila spēj
raisīt no māņiem un pacelt prieka.
Lūk, aiziet viņa,
aiziet dzīvība mana!...
Jūs,
Ķemeru aklie,
atdariat acis,
mācāties cilvēku mīlēt!

PIE SĒRAVOTA

Es dzeru dzeltenīgo sēravota strūklu,
Man krūtis elpo dziļi, dziļi:

Es tevi elpoju un tavu aso smaržu.

Es dzeru dzeltenīgo sēravota strūklu,
un blakus nostājas man vecais Šekspirs
un runā tā:

— Ir sievietē pus eņģelis, pus sātāns.

Augšpusē — debess,

apakšā ir elle;

tur garo sērs. —

Es dzeru dzeltenīgo sēravota strūklu,

Dzeru...

Zinu —

debesis — tas gurušiem un vārgiem,

ne

man.

PELDE

No taviem gurniem norit ūdens lāses,
kā rīta rasa rit no zāļu stiebriem.
No kakla līdz pat kāju pirkstu galiem
tu bikli tinies, ogļskābigā tērpā,
kas sārti zeltī plecus tavus,
ceļ viegli krūšu galus sera oreola,
slaid,
brīnumaini veido
ik līniju,
kas uzgavile priekā.

PIE JŪRAS

— Tu nāksi...
Tā tagad ik ritu
mierina mani jūra
baltiem, mirdzošiem viļņiem,
kā tavas kājas
un ligo mani vientuļā krastā.

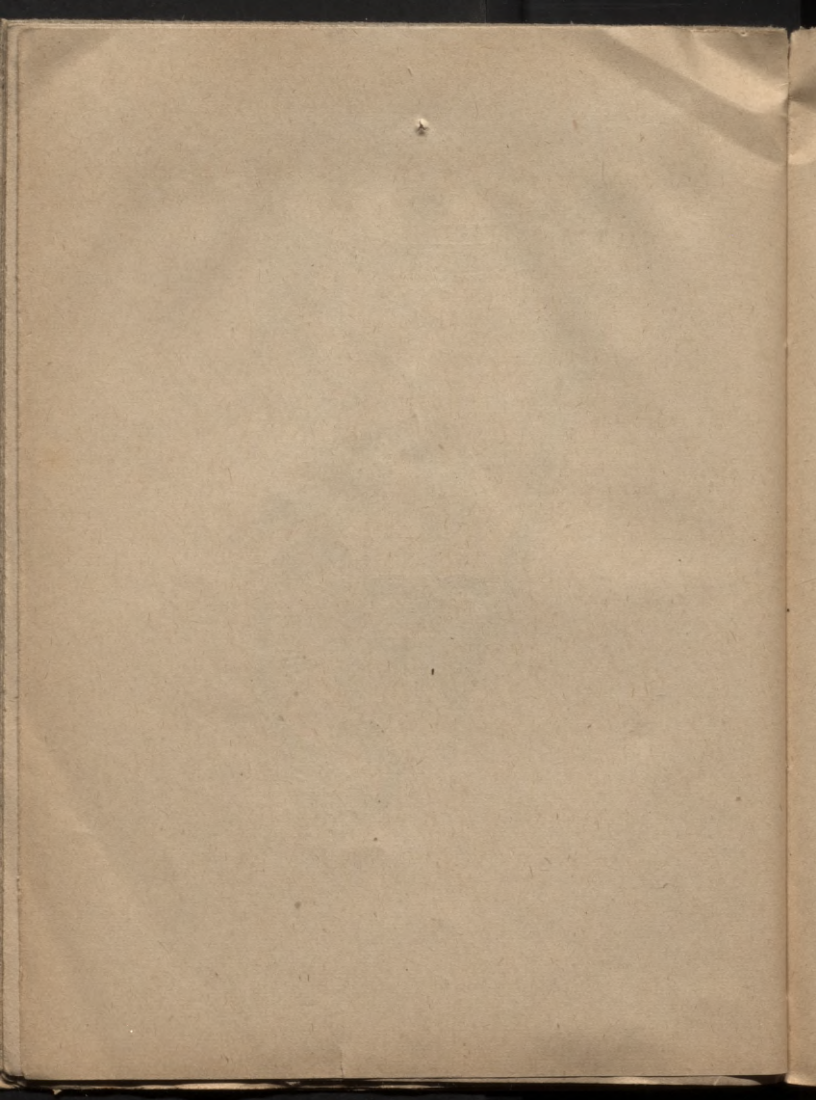
KURZEMES BANDINIECE

Tu — Kurzemes bandiniece,
kas naktis man elpo pie sāniem
un smaržo pēc šiena un rudziem.
Es dzirdu — briest tavas krūtis.

Un kad tu mosties, tu smejiēs
savus neuzvamos smiekļus;
tu izstiep spēcīgās rokas,
kā zalktene ļodzies tu siltajā guļā.

Kad atnāks rudens un vēji,
un laukos būs migla un vēji,
tu, Kurzemes bandiniece,
uz tevi es meklēšu ceļu.

ZIVJU BODE

Bodniek,
pasaules bodniek,
griez dzeltenī sarkano lasi,
griez,
tik neskaties manās acīs!
Tur manās acīs dzīvības sārtums,
tur dzīvības noslēpums dziļais —
tā,
kuŗu es visur,
it visur jutu
šai skumīgā zemē.
Bodniek,
pasaules bodniek,
griez dziļāk,
gabaliem,
skrituļiem
griez
ar melno nazi
sārto dzīvību manu! —
Ceļ bodnieks izbījies galvu,
skatās man acīs,
un nazis tam nokrit uz betona grīdas,
dun,
kā no kapeņu akmens velvēm.

KURNĪGAIS DZEJNIEKS

Dante,
ne oktāvas der,
ne sonets,
ne sonetu vainags var līdzēt
man.

Viss Beatriči,
viss viņai tik radīts,
bet es —
es neprotu teikt,
cik vijīgs ir daiļums
tai,
kuŗu mīlu,
un apjucis stāvu bez vārdiem.

Dante,
skanīgais Dante!
Viss Beatriči,
viss viņai tik radīts...

Tad saki,
rod vārdu
dzīvībai šai!

Rauc pieri Dante:
— Nekurni, neprāta dzejniek,
nesvaidies vārdiem,
jūsmīgais latvi!
Kāp droši elle
un visiem lokiem ej cauri,
līdz Verģils izvadīs tevi
Koķitus krastos pie drūmīgiem vilņiem.

DUMPĪGAIS KALPS

Ne mīlēt vairs,
ne kalpot vairs,
tev,
dzīvība,
kas mani vajā,
dzen
bez apstājas,
bez atpūtas,
bez gala —
nāvē.

Dod atjēgties,
no nedziedātam dziesmām atvaļini,
dod mieru,
dod!

— Tu, ģeķi!

Zini tad:

Ir nāve miera cilvēkam un zveram,
un dzejniekam.

Ej!

PĒTNIEKS

Kas tevi, dzīvība, grib izpetīt,
tam nežēlibā sākas jauna dzīve.
Es zinu gan,
viss gažām iet,
viss mainās,
no tumsas izveļas un nogrimst tumsā...
Tvert tevi
virzīt,
rast
es atnācu un pārvarēšu visu.

HEROSTRATS

Nepratīgais virs,
slavas kārais ners,
tempļa dedzinātājs talā Efezū,
tu esi draugs man šais skumjās dienās.
Mans templis dzīvība.
Ar slaidām formām,
arkām,
jumoliem
un cilņiem
es viņu sagraušu,
pirms smagie vārti atvers tumšās iekšas.
Es sagraušu ...
Bet mani vārdi
pacelsies pār mūžiem,
kā toreiz Efezū.

RADIO

Plepst rītsvārcīgi Rīga radio,
mauj jēli Berlīne,
gāž netrumu vilņos,
gāna,
smej.

Un nebeidzamā nēģeriskā jezga
griež truliem nažiem pušu ausis...
Kur glābties man šai nāves dangā?
Es gribu dzirdēt citas melodijas,
runāt citus vārdus
un sacelšos pret nīcību ar riebu.

SLĀPES

List lietus,
list,
uz manām krūtīm list —
šais klusās dienās.
List lietus,
tin miesu valgmē,
bet es mirstu — no slāpēm.
Man dodiet vētras,
orkānus dodiet;
trombas
gāžat ar brāzmu uz manām krūtīm...
Es dzīvības slāpstu.

MĒRENĪBA

Uz mērenību viss ir nostādīts.
Kas nesamērīgs, — tautas ienaidnieks.
Tāds nemīl kultūru un slavu,
un prostitūcija tam nava šakraments.
Uz mērenību viss ir nostādīts,
uz sievietēm mērenām un altāriem
ar mācītāju, cietumu un morgu
un trako māju pilsetnomalē.
Mirst cilvēks mērenībā šai,
un apkārt klusums šaušalains un briesmīgs.

DOMAS

— Es piedzimu — tas tiesa.
Un tālāk viss — bez domām — nejedzība.
Ta Dante domāja, kad lielu kungu kāpnes
bij marmors auksts un svešumā klāt ziema.
Nakts...
Pulkstens trīs...
Zviedz ielas meita tumsā.
Bez domām balss. Uz dzīvību vai nāvi? —
Ir doma ļaunums, sacīja kāds svētais.
Un izvirte lai butu dzīvju dzīve?! —
Nekad!

HEINE „UNTER DEN LINDEN“

Berlīnes pilsoņu ielā „Unter den Linden“

Heine zem liepām

klausījās naktņes balsis:

Pilsoņu ielā joņoja pasaulei cauri
uzvarai pretī.

Tagad

„Unter den Linden“

kauj žīdus un revolūcionārus,

dedzina grāmatas sartos

un nokauj tevi,

Heine,

romantiķi.

Tu smīni? —

Zinu —

tur vecās Eiropas cerība sadeg,

slava,

lepnums,

gars.

Eiropas pilsoņu ielā „Unter den Linden“

pilsonim — gals...

Heine, Heine,

jaunas balsis es dzirdu!

Dzīvības balsis sauc mani

pāri Berlīnei, Parīzei, Romai,

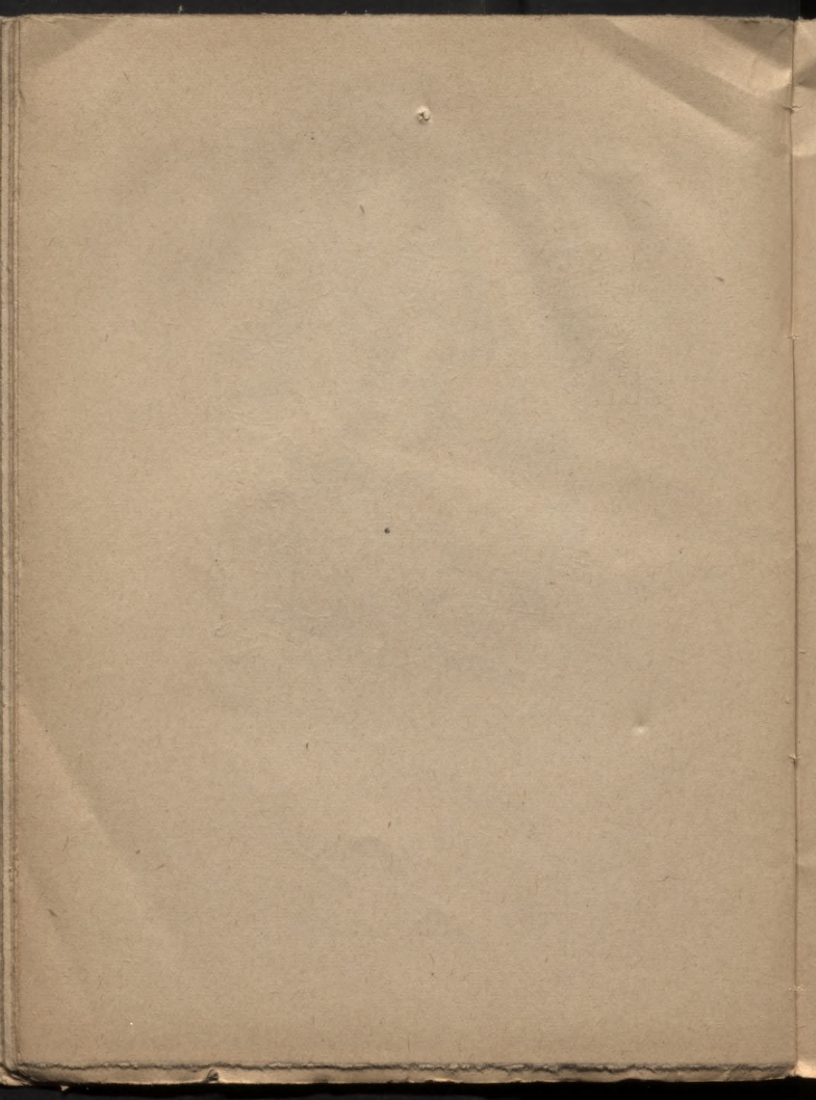
pāri Eiropas drupām un vārdiem

pāri ciešanām

tavām

pilsoņu ielās.

NAV VELTI!

Grimstam ar katru gadu,
dienu,
mirkli,
dziļāk grimstam
tālu no tevis,
dzīvība...
Kas runā šos nespēka vārdus?
Ienaidnieks slepens?
Draugs? —
Vienalga!
Es negribu viņus vairs dzirdēt,
negribu noiet pagājība —
klusēt.
Mokās es atplešu sevi
nost —
nost no šīs nespēka zemes:
Nav velti dzīvībai mirt šai laikā!

EIROPAI

Man nelidz tehnika —
viss rēgi! —
Man nelidz Eiropa, kas attālina mani
no tevis,
dzīvība.
Jūs,
franči,
angļi,
Amperi un Faradeji,
jūs analitiķi no lielākā līdz mazam,
jums jaunu sintezi es gribu mācīt!..
Jūs šaubāties? —
Cik piemēklīgi jums stivas galvas,
un tukšās krūtis neiztraucēts miers
jums — miroņiem ar akmens acīm!
Tad mirsti Eiropa!
Mes gribam dzīvot.

DZIESMAS

Šī zeme piebrēkta un piekļiegta ir dziesmām
un lūgšanām no visiem baznīcatorņiem,
no visiem radio un dievišķīgiem diskiem,
kas vajā cilvēku pa ielu šauri,
pa visu pasauli līdz izmisumam.

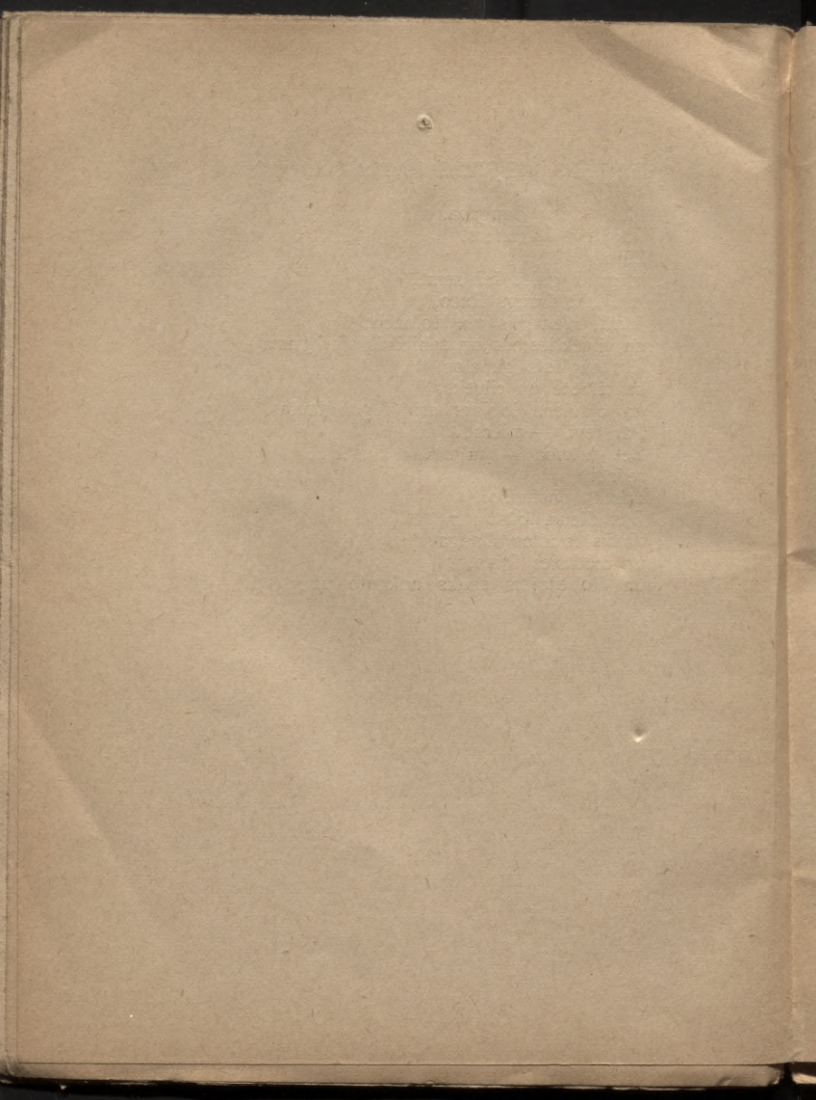
Tik tevi nedzirdu es, mana dziesma,
tu, dziesma — dzīvībai,
tu, uzvara — šai tautai,
tik tevi nē!

NO JAUNA

Tā viltus valoda, ko runā diplomāts,
sētnieks — goda vīrs,
tautu savienība,
eiropiskais prāts,
kā viņa riebj un moca saltā neticība.
Tik tavu lūpu valgais dzidrums
man stāsta vēl par dzīvību bez māņiem.
Mēs dzīvosim — un ja it viss šeit mirtu!
Lai sastingst viss,
lai sētnieks snauž uz mūžiem,
kā senlaicīgais akmens bruņinieks,
lai visi senie vārdi plok un sakrit!
Mēs dzīvosim,
mēs radīsim
no jauna.

GARLĪBS MERĶELS KATLAKALNĀ

Plust klusu Daugava.
Pār tevi — miers.
Zinu,
ir grūti gulēt šai zemē,
kad tālu draugs Ruso,
un cilvēktiesības un sabiedriskais ligums —
viss saplēsts gabalos,
kā cilvēce un cilvēks,
un blāviens lopisks asinīs gāž tautas.
Pār tevi — miers...
Bet dzīvība — tā nevar klusēt,
redzēt
dzirdēt postu šo.
Būs diena, būs!
Krāks krastos Daugava,
un modīsies Ruso,
un Robespjērs sauks nokauto uz dzīvi.

ANDREJA KURCIJA GRĀMATAS

- Saules bedas. Dzejas. 1910. g.
Bez prieka un dailes. Dzejas. 1915. g.
Mana grāmata. Dzejas. 1919. g.
Vita nuova. Poema. 1921. g.
Pasaules klajumā. Dzejas. 1921. g.
Dvēseles kabarējs. Dzejas. 1921. g.
Dziesmas melnbaltai madonnai. Dzejas. 1922. g.
Aktīvā māksla. 1923. g.
Cīņa ar nezināmo. Stāsti. 1923. g.
3×3 mēnesnīcas. Stāsti. 1925. g.
Utopija. Dzejas. 1925. g.
Barbars Parīzē. Dzejas. 1925. g.
Teātris. 1925. g.
Ēzelis Muks Eiropa. Dzejas. 1927. g.
Cilvēciskie lopi. Stāsti. 1929. g.
Klusums. Dzejas. 1930. g.
Mana dzimtene. Dzejas. 1932. g.
Pār mākslu. I. 1932. g.
Dzīvība. Dzejas. 1933. g.

TULKOJUMI

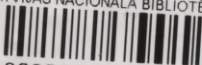
- Lielpilsēta. Bruno Šenlanka.
Atziņas. Šarla Vildraka stāsti.
Pingvinu Sala. Anatola Fransa romāns

Francū valodā

Un barbare à Paris. Traduction d'Hélène Izdebska.

Romāna Sutas zīmējumi un vāks.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308046582

[0,70]

24 no 1